NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică a fost elaborat de Ministerul Energiei în cadrul procesului de armonizare a legislației naționale cu *acquis*-ul Uniunii Europene în domeniul energiei electrice. Elaborarea proiectului urmărește asigurarea transpunerii și implementării prevederilor Regulamentului (UE) 2024/1747 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii (în continuare – Regulamentul UE nr. 1747/2024).

La elaborarea proiectului au fost utilizate concluziile rezultate din evaluarea compatibilității cadrului normativ național, în special a prevederilor Legii nr. 164/2025, cu dispozițiile Regulamentului UE nr. 1747/2024. Corespondența dintre prevederile actului Uniunii Europene și soluțiile normative propuse este reflectată în tabelul de concordanță întocmit pentru prezentul proiect.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea prezentului proiect de lege este determinată de angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană, inclusiv cele care decurg din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, precum și din statutul Republicii Moldova de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană. Aceste angajamente sunt reflectate în documentele naționale de planificare în domeniu, inclusiv în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și în Programul național de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Deși Regulamentul UE nr. 1747/2024 nu a fost încă încorporat în acquis-ul Comunității Energetice și adaptat pentru părțile contractante ale acesteia, preluarea anticipată a prevederilor sale relevante corespunde obiectivului Republicii Moldova, în calitate de țară candidată, de aliniere dinamică a cadrului normativ național la evoluțiile recente ale acquis-ului Uniunii Europene. Această abordare completează procesul de transpunere a actelor adaptate și adoptate în cadrul Comunității Energetice și contribuie la pregătirea cadrului juridic necesar integrării pieței energiei electrice din Republica Moldova în piața internă a energiei electrice a Uniunii.

Elaborarea proiectului este justificată și de evoluțiile pieței energiei electrice din Republica Moldova. Dezvoltarea piețelor organizate de energie electrică, creșterea capacităților de producere din surse regenerabile și necesitatea valorificării resurselor de flexibilitate impun adaptarea cadrului juridic național la noile condiții de funcționare a sectorului electroenergetic.

Prevederile propuse urmăresc consolidarea și dezvoltarea în continuare a cadrului juridic existent, în vederea adaptării acestuia la evoluțiile pieței energiei electrice și la noile orientări ale acquis-ului Uniunii Europene. Modificările vor contribui la funcționarea mai eficientă, în condiții de concurențială maximă a pieței, la stimularea investițiilor în capacități de producere, stocare și flexibilitate, la aprofundarea integrării surselor regenerabile și la consolidarea protecției consumatorilor împotriva volatilității excesive a prețurilor.

Subsecvent, promovarea proiectului de lege este prevăzută în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, Clusterul 4, Anexa A, Capitolul 15 „Energie”, nr. D/O 19, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (link).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În ultimii ani, Republica Moldova a realizat progrese semnificative în reformarea sectorului electroenergetic. Prin adoptarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică a fost modernizat substanțial cadrul juridic aplicabil organizării și funcționării pieței energiei electrice și au fost transpuse, într-o măsură considerabilă, Directiva UE nr. 944/2019 și Regulamentul UE nr. 943/2019, în versiunile adaptate și adoptate în cadrul Comunității Energetice.

Legea nr. 164/2025 reglementează principiile de funcționare a pieței energiei electrice, organizarea piețelor angro și cu amănuntul, activitatea operatorilor de sistem și a operatorului pieței, accesul nediscriminatoriu la rețele, participarea agregatorilor și a consumatorilor activi, stocarea energiei electrice, consumul dispecerizabil și integrarea energiei electrice din surse regenerabile. Cadrul juridic existent cuprinde, astfel, elementele de bază necesare dezvoltării unei piețe concurențiale compatibile cu piața internă a energiei electrice a Uniunii Europene.

Modernizarea cadrului legislativ a fost însoțită de reforme structurale ale pieței angro. În luna decembrie 2025 au devenit operaționale piața pentru ziua următoare și piața intrazilnică, administrate de Operatorul Pieței de Energie M (OPEM), fiind create mecanisme organizate și transparente de tranzacționare a energiei electrice. În paralel, continuă implementarea pieței de echilibrare și a mecanismelor necesare integrării progresive a pieței naționale în piețele regionale.

Totodată, creșterea capacităților de producere din surse regenerabile, în special fotovoltaice și eoliene, determină schimbări structurale în funcționarea sistemului electroenergetic. Caracterul variabil al acestei produceri accentuează necesitatea valorificării resurselor de flexibilitate, inclusiv prin stocarea energiei electrice, consumul dispecerizabil, participarea activă a consumatorilor, agregarea resurselor distribuite și dezvoltarea piețelor de echilibrare și de servicii de sistem.

Deși Legea nr. 164/2025 instituie un cadru juridic modern pentru funcționarea sectorului, aceasta transpune acquis-ul în domeniul pieței energiei electrice în versiunea adaptată și adoptată în cadrul Comunității Energetice anterior reformei realizate la nivelul Uniunii Europene în anul 2024. În consecință, legislația națională nu reflectă integral modificările aduse Regulamentelor UE nr. 942/2019 și nr. 943/2019 prin Regulamentul UE nr. 1747/2024.

Evaluarea compatibilității a evidențiat, în primul rând, necesitatea completării principiilor generale de organizare și funcționare a pieței. Legea nr. 164/2025 nu reflectă integral noile obiective privind dezvoltarea piețelor la termen, protecția furnizorilor și a consumatorilor împotriva riscului de volatilitate viitoare a prețurilor, consolidarea flexibilității prin consum dispecerizabil, stocare și alte soluții din surse nefosile, precum și integrarea pe piață și remunerarea pe baza mecanismelor de piață a energiei electrice produse din surse regenerabile.

Cadrul normativ existent permite încheierea contractelor bilaterale, dar nu reglementează distinct contractele de achiziție a energiei electrice – PPA și nu cuprinde toate măsurile prevăzute de Regulamentul UE nr. 1747/2024 pentru promovarea acestora. Sunt necesare definirea PPA-urilor și stabilirea principiilor privind eliminarea barierelor nejustificate, facilitarea accesului la asemenea contracte și asigurarea compatibilității lor cu funcționarea lichidă și concurențială a piețelor energiei electrice. În același timp, normele privind piețele la termen trebuie dezvoltate pentru a oferi furnizorilor și consumatorilor posibilități adecvate de acoperire a riscurilor asociate volatilității viitoare a prețurilor.

O altă categorie de lacune privește flexibilitatea sistemului electroenergetic. Deși Legea nr. 164/2025 reglementează stocarea energiei electrice, consumul dispecerizabil și agregarea, aceasta nu instituie mecanismul de evaluare periodică a necesarului de flexibilitate la nivel național și nici procedura de stabilire a unui obiectiv național orientativ privind flexibilitatea din surse nefosile. De asemenea, cadrul existent nu cuprinde toate principiile

aplicabile eventualelor scheme de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile, inclusiv cerințele privind caracterul deschis, transparent, concurențial, nediscriminatoriu și eficient din punctul de vedere al costurilor al acestora.

Regulamentul UE nr. 1747/2024 introduce și posibilitatea utilizării produselor de reducere a vârfurilor de sarcină în cazul declarării unei crize a prețurilor energiei electrice. Legislația națională nu definește în prezent reducerea vârfurilor de sarcină și produsul aferent și nu reglementează condițiile privind dimensionarea, aprobarea, achiziționarea și activarea acestuia.

Sunt necesare completări și în privința instrumentelor de sprijin pentru investițiile în noi capacități de producere. Legea nr. 164/2025 nu reflectă integral principiile privind contractele bidirecționale pentru diferență și utilizarea acestora în cadrul schemelor de sprijin direct prin preț. Preluarea acestor principii va contribui la asigurarea predictibilității veniturilor investiționale, limitarea remunerării excesive și utilizarea veniturilor generate de aceste mecanisme în conformitate cu obiectivele stabilite de lege.

Tabelul de concordanță a evidențiat, de asemenea, necesitatea ajustării anumitor norme privind funcționarea piețelor pe termen scurt, inclusiv în ceea ce privește produsele tranzacționate, intervalul de tranzacționare și termenul de închidere a porții pieței intrazilnice. Totodată, sunt necesare completări privind atribuțiile operatorului sistemului de transport și cooperarea regională, inclusiv reglementarea calculului coordonat al capacităților pentru toate intervalele de alocare și transpunerea atribuțiilor centrelor de coordonare regionale prevăzute în anexa I la Regulamentul UE nr. 943/2019, astfel cum aceasta a fost modificată prin Regulamentul UE nr. 1747/2024.

Intervenția legislativă este justificată atât de necesitatea alinierii cadrului normativ național la acquis-ul actualizat al Uniunii Europene, cât și de evoluțiile sectorului electroenergetic din Republica Moldova. Implementarea piețelor organizate, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile, dezvoltarea resurselor de flexibilitate și intensificarea integrării regionale impun completarea legislației primare, astfel încât aceasta să ofere participanților la piață un cadru coerent, predictibil și compatibil cu evoluțiile pieței europene.

Prin urmare, proiectul de lege urmărește eliminarea lacunelor identificate în procesul de evaluare a compatibilității legislației naționale cu Regulamentul UE nr. 1747/2024, precum și consolidarea și dezvoltarea cadrului juridic aplicabil piețelor de energie electrică. Modificările propuse vor crea condiții mai favorabile pentru investițiile în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile, instalații de stocare și alte resurse de flexibilitate și vor pune la dispoziția operatorilor de sistem mecanisme suplimentare, inclusiv produse de reducere a vârfurilor de sarcină, necesare pentru gestionarea eficientă a cererii și menținerea funcționării sigure și stabile a sistemului electroenergetic național.

De asemenea, în procesul de definitivare, proiectul legii de modificare a fost completat cu o serie de amendamente care nu decurg nemijlocit din transpunerea Regulamentului UE nr. 1747/2024. O parte dintre aceste amendamente au rezultat din discuțiile preliminare cu Comisia Europeană, desfășurate în contextul verificării transpunerii Pachetului privind integrarea pieței energiei electrice – EIP, și urmăresc remedierea unor neconcordanțe sau completarea transpunerii acquis-ului Uniunii Europene deja adaptat și adoptat în cadrul Comunității Energetice și transpus prin Legea nr. 164/2025.

O altă categorie de modificări urmărește asigurarea aplicării efective a prevederilor legislației Uniunii Europene deja transpuse, prin stabilirea sau precizarea mecanismelor, competențelor și procedurilor necesare pentru punerea lor în aplicare în practică. În această categorie se înscriu, între altele, unele modificări privind exercitarea competențelor Agenției, stabilirea tarifelor provizorii, măsurarea energiei electrice și sistemele de măsurare inteligente, schimbarea furnizorului sau a agregatorului, facturarea și furnizarea serviciului universal și de ultimă opțiune.

Totodată, proiectul cuprinde modificări de clarificare, corelare și tehnică legislativă, necesare pentru eliminarea unor interpretări echivoce, delimitarea mai exactă a domeniului de aplicare al anumitor norme, corelarea prevederilor legii între ele și cu actele normative de reglementare aplicabile și utilizarea consecventă a terminologiei de specialitate. Aceste modificări nu schimbă, de regulă, concepția reglementărilor existente, ci urmăresc sporirea clarității, previzibilității și aplicabilității acestora.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Proiectul de lege are ca obiectiv principal actualizarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică prin transpunerea prevederilor relevante ale Regulamentului UE nr. 1747/2024 și eliminarea lacunelor identificate în procesul de evaluare a compatibilității legislației naționale. Modificările propuse dezvoltă cadrul juridic existent privind funcționarea piețelor energiei electrice, gestionarea riscurilor de preț, stimularea investițiilor pe termen lung, flexibilitatea sistemului electroenergetic, integrarea energiei electrice din surse regenerabile și cooperarea regională.

Modificările propuse pot fi grupate în următoarele categorii:

1. Obiectivele și principiile generale ale legii

Proiectul actualizează obiectivele și principiile generale ale Legii nr. 164/2025. Este introdus principiul integrării sistemului cu implicarea mai multor purtători de energie, alături de obiectivele privind eficiența, securitatea aprovizionării, flexibilitatea, sustenabilitatea și integrarea sectorială.

Principiile de funcționare a pieței sunt completate pentru a reflecta rolul piețelor la termen în protejarea furnizorilor și a consumatorilor împotriva riscului de volatilitate viitoare a prețurilor. Sunt evidențiate contribuția consumului dispecerizabil, a stocării energiei și a altor soluții de flexibilitate din surse nefosile, facilitarea agregării cererii și a ofertei distribuite, integrarea pe piață a energiei electrice produse din surse regenerabile și remunerarea acesteia pe baza mecanismelor de piață.

Proiectul introduce, de asemenea, ca obiective distincte sprijinirea investițiilor pe termen lung în capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile, în flexibilitate și în rețelele electrice, astfel încât consumatorii să fie mai puțin expuși fluctuațiilor prețurilor de pe piețele pe termen scurt, precum și instituirea cadrului juridic pentru adoptarea măsurilor de abordare a crizelor prețurilor la energia electrică.

2. Completarea cadrului conceptual

Articolul referitor la noțiunile principale este completat cu definițiile necesare aplicării noilor mecanisme. Sunt definite „ora de vârf”, „reducerea vârfurilor de sarcină”, „produsul de reducere a vârfurilor de sarcină”, „contractul bidirecțional pentru diferență”, „contractul de achiziție a energiei electrice sau PPA” și „dispozitivul de măsurare dedicat”.

Definițiile permit delimitarea exactă a noilor produse și instrumente și asigură utilizarea uniformă a terminologiei în normele referitoare la piețele pe termen scurt și la termen, schemele de sprijin, flexibilitate, consumul dispecerizabil, stocarea energiei și participarea agregatorilor.

3. Piața pentru ziua următoare și piața intrazilnică

Proiectul completează normele privind organizarea în comun de către operatorul sistemului de transport și OPEED a pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice. Este introdusă trimiterea expresă la Liniile directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 641/2025.

Sunt precizate obligațiile de transparență și supraveghere aplicabile operatorului sistemului de transport și OPEED în legătură cu tranzacționarea energiei electrice. Activitatea acestora urmează să fie supusă monitorizării de către Agenție și, în limitele cadrului normativ aplicabil, de către Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, inclusiv în scopul prevenirii și combaterii manipulării pieței.

Terminologia utilizată pentru descrierea operațiunilor interzonale și intrazonale este armonizată prin înlocuirea noțiunii de „comerț" cu cea de „tranzacționare". Ajustarea are caracter terminologic și nu modifică principiul deja consacrat potrivit căruia piețele trebuie organizate astfel încât să maximizeze posibilitățile tuturor participanților la piață de a tranzacționa în mod nediscriminatoriu și cât mai aproape posibil de timpul real.

Proiectul introduce obligații detaliate pentru OPEED privind partajarea lichidității. Pentru piața pentru ziua următoare, în intervalul care începe cu o oră înainte de ora de închidere a porții și se încheie în ultimul moment în care tranzacționarea este permisă, OPEED va transmite către cuplarea unică toate ordinele pentru produsele pentru ziua următoare și pentru produsele cu aceleași caracteristici și nu va organiza tranzacționarea acestora în afara cuplării unice. Reguli similare sunt stabilite pentru piața intrazilnică, în intervalul cuprins între deschiderea porții pentru cuplarea unică și ultimul moment în care tranzacționarea intrazilnică este permisă în zona de ofertare.

Obligațiile respective se aplică OPEED, întreprinderilor care exercită controlul asupra acestuia și întreprinderilor controlate de OPEED. Soluția urmărește concentrarea ordinelor în mecanismele de cuplare, evitarea fragmentării lichidității și funcționarea eficientă a piețelor integrate.

Proiectul stabilește că ora de închidere a porții pieței intrazilnice interzonale trebuie să fie cu cel mult 30 de minute înainte de timpul real. Totodată, este instituit un mecanism de derogare, în baza căruia Agenția poate admite temporar menținerea unui termen mai îndepărtat, la cererea motivată a operatorului sistemului de transport.

Cererea de derogare trebuie să fie însoțită de o evaluare a impactului, realizată cu luarea în considerare a opiniilor OPEED și ale participanților la piață, precum și de un plan de acțiuni pentru îndeplinirea cerinței. Se reglementează și posibilitatea acordării unei derogări suplimentare, pentru o perioadă limitată, justificată printr-o nouă evaluare a impactului, întemeiată pe riscurile privind securitatea aprovizionării cu energie electrică, rentabilitatea, integrarea energiei din surse regenerabile și emisiile de gaze cu efect de seră, însoțită de un plan de acțiuni revizuit. Derogările au caracter excepțional și nu înlătură obligația de apropiere progresivă a tranzacționării intrazilnice de timpul real.

În privința produselor tranzacționate pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică, proiectul clarifică faptul că posibilitatea participării directe sau prin agregare vizează consumatorii. Cerințele referitoare la dimensiunea produselor și participarea prin agregare sunt deja prevăzute de cadrul normativ în vigoare.

4. Piețele la termen și drepturile de transport pe termen lung

Proiectul legii de modificare reformulează și completează art. 88 din Legea nr. 164/2025, menținând elementele deja reglementate privind emiterea de către operatorul sistemului de transport a drepturilor de transport pe termen lung sau aplicarea unor măsuri echivalente, precum și alocarea transparentă și nediscriminatorie a acestor drepturi, pe baza mecanismelor de piață, prin intermediul platformei unice de alocare.

Elementele noi vizează efectuarea periodică a alocărilor și stabilirea frecvenței și a scadențelor capacității interzonale pe termen lung astfel încât acestea să sprijine funcționarea eficientă a piețelor la termen. Totodată, este precizat rolul platformei unice de alocare în facilitarea alocării și tranzacționării drepturilor de transport pe termen lung în numele operatorilor sistemelor de transport.

În cazul în care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică constată că participanții la piață nu dispun de suficiente posibilități de acoperire a riscurilor de preț,

aceasta va putea solicita burselor de energie sau operatorilor sistemelor de transport să aplice măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea lichidității piețelor la termen, inclusiv activități de formare a pieței. Dacă măsurile respective implică instrumente financiare, solicitarea va fi formulată după consultarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Proiectul menține dreptul operatorului pieței energiei electrice de a dezvolta produse de acoperire a riscurilor la termen, inclusiv produse pe termen lung, și precizează că această activitate se desfășoară cu respectarea legislației privind concurența și a cadrului normativ aplicabil piețelor instrumentelor financiare.

Prin aceste completări se urmărește diversificarea posibilităților de gestionare a riscurilor de preț, îmbunătățirea lichidității piețelor la termen și consolidarea predictibilității costurilor și veniturilor participanților la piață.

5. Contractele de achiziție a energiei electrice – PPA

Proiectul introduce un articol distinct privind contractele de achiziție a energiei electrice – PPA. Fără a afecta aplicarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, statul va promova utilizarea PPA-urilor prin eliminarea obstacolelor nejustificate și a procedurilor sau tarifelor disproporționate ori discriminatorii.

Promovarea PPA-urilor urmărește asigurarea previzibilității prețurilor, realizarea obiectivelor naționale în domeniul decarbonizării și al energiei din surse regenerabile și, concomitent, menținerea competitivității, lichidității piețelor energiei electrice și comerțului transfrontalier.

Pentru facilitarea utilizării PPA-urilor se prevede disponibilitatea unor instrumente de reducere a riscurilor financiare asociate incapacității de plată a cumpărătorilor. Acestea pot include scheme de garantare la prețurile pieței, garanții private și mecanisme de agregare a cererii. Instrumentele vor fi accesibile consumatorilor care se confruntă cu obstacole la intrarea pe piața PPA, dar care nu se află în dificultate financiară, pe baza de criterii nediscriminatorii.

În cazul în care o schemă de garantare implică acordarea unui ajutor de stat, aceasta va trebui să respecte legislația în domeniu, să conțină măsuri pentru prevenirea reducerii lichidității pe piețele energiei electrice și să nu fie utilizată pentru sprijinirea achiziționării energiei electrice produse din combustibili fosili.

Schemele de sprijin pentru energia electrică din surse regenerabile vor trebui să permită participarea proiectelor care rezervă o parte din producție pentru vânzarea prin PPA-uri sau prin alte acorduri bazate pe piață, cu condiția ca această participare să nu afecteze negativ concurența. La elaborarea schemelor de sprijin, autoritățile competente vor urmări, în măsura posibilului, utilizarea unor criterii care să încurajeze ofertanții să faciliteze accesul la PPA al consumatorilor care întâmpină obstacole la intrarea pe această piață.

PPA-urile vor trebui să indice zona de ofertare în care are loc livrarea și să stabilească responsabilitatea pentru asigurarea drepturilor de transport interzonal în cazul modificării configurației zonei de ofertare. Contractele vor trebui să prevadă și condițiile în care producătorii și consumatorii pot solicita încetarea raportului contractual, compensațiile datorate pentru încetarea unilaterală și perioadele de preaviz aplicabile, cu respectarea legislației privind concurența.

La elaborarea măsurilor care afectează direct PPA-urile, autoritățile competente vor ține seama de principiul protecției încrederii legitime și de impactul măsurilor respective asupra contractelor existente și viitoare.

Prin aceste soluții, PPA-urile sunt dezvoltate ca instrumente de contractare pe termen lung care pot asigura o mai mare predictibilitate a prețurilor, pot facilita finanțarea noilor capacități de producere și pot permite furnizorilor și consumatorilor să își diversifice sursele de aprovizionare.

6. Contractele bidirecționale pentru diferență

Proiectul introduce un articol distinct privind schemele de sprijin direct prin preț pentru investițiile în centrale electrice noi, care vor lua forma contractelor bidirecționale pentru diferență sau a unor scheme echivalente cu aceleași efecte. Prevederile respective se vor aplica contractelor încheiate începând cu 17 iulie 2027 pentru investițiile în centrale electrice noi care produc energie electrică din sursele stabilite de lege, respectiv energia eoliană, solară, geotermală, hidroelectrică fără rezervor și nucleară.

Schemele vor fi concepute astfel încât să mențină stimulentele pentru funcționarea și participarea eficientă a centralelor electrice pe pieţele energiei electrice și să reflecte condițiile existente pe piață. Acestea nu vor putea denatura nejustificat deciziile producătorilor privind exploatarea, dispecerizarea și întreținerea centralelor electrice sau comportamentul de ofertare pe piața pentru ziua următoare, piața intrazilnică, piața serviciilor de sistem și piața de echilibrare.

Contractele bidirecționale pentru diferență vor asigura protecția unui nivel minim de remunerare și, concomitent, vor limita remunerarea excesivă. Nivelurile de protecție și de limitare a remunerației vor fi corelate cu costul noii investiții și cu veniturile realizabile pe piață, astfel încât să fie asigurată viabilitatea economică pe termen lung a investiției, cu evitarea supracompensării.

Cuantumul remunerației va fi stabilit, de regulă, prin proceduri de ofertare concurențiale, deschise, clare, transparente și nediscriminatorii. În cazul în care desfășurarea unei asemenea proceduri nu este posibilă, parametrii schemei și prețurile de exercitare vor fi stabilite astfel încât distribuirea veniturilor către beneficiari să nu producă denaturări nejustificate ale concurenței și ale schimburilor comerciale. Schemele vor include și clauze de penalizare aplicabile în cazul încetării anticipate, unilaterale și nejustificate a contractului.

Toate veniturile sau echivalentul lor financiar rezultate din aplicarea acestor scheme se distribuie consumatorilor finali. Prin derogare, veniturile sau echivalentul lor financiar pot fi utilizate pentru finanțarea costurilor schemelor de sprijin direct al prețurilor ori a investițiilor menite să reducă costurile energiei electrice pentru consumatorii finali.

Proiectul permite exceptarea instalațiilor de mici dimensiuni și a proiectelor demonstrative din domeniul energiei din surse regenerabile de la aplicarea cerinței privind utilizarea contractelor bidirecționale pentru diferență, în condițiile stabilite de Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

7. Evaluarea necesarului de flexibilitate și obiectivul național orientativ privind flexibilitatea din surse nefosile

Proiectul instituie un mecanism periodic de evaluare a necesarului de flexibilitate al sistemului electroenergetic. O dată la doi ani, Agenția va elabora și aproba un raport privind necesitățile estimate de flexibilitate la nivel național pentru un orizont de cel puțin 5–10 ani, având în vedere asigurarea securității și fiabilității aprovizionării în mod eficient din punctul de vedere al costurilor și necesitatea decarbonizării sistemului. Primul raport urmează să fie elaborat în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a legii.

Totodată, proiectul legii stabilește cadrul necesar pentru utilizarea unei metodologii armonizate și pentru corelarea datelor și analizelor prezentate de operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție.

Raportul va evalua necesitățile de flexibilitate cel puțin pe bază sezonieră, zilnică și orară, utilizând ipoteze privind prețurile de piață, producerea și cererea. Analiza va lua în considerare necesitatea integrării energiei electrice din surse regenerabile și va examina necesarul atât la nivelul rețelei de transport, cât și la nivelul rețelelor de distribuție.

Vor fi analizate potențialul consumului dispecerizabil, stocării energiei, agregării și interconexiunilor, barierele care împiedică participarea flexibilității la piață, măsurile de eliminare sau atenuare a acestor bariere și posibilele îmbunătățiri ale pieţelor, serviciilor și produselor de exploatare a sistemului. Evaluarea va examina și impactul digitalizării rețelelor și resursele de flexibilitate preconizate a fi disponibile în alte state.

Operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție vor prezenta Agenției datele și analizele necesare. Agenția va putea solicita informații suplimentare, iar operatorii de sistem vor coordona, în măsura necesară, colectarea informațiilor relevante cu operatorii sistemelor din sectorul gazelor naturale și cu operatorii infrastructurii de hidrogen.

În termen de cel mult șase luni de la transmiterea raportului Agenției, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii va stabili și va propune Guvernului spre aprobare un obiectiv național orientativ privind flexibilitatea din surse nefosile. Obiectivul va include contribuțiile distincte ale consumului dispecerizabil și ale stocării energiei.

Obiectivul va putea fi realizat prin valorificarea potențialului de flexibilitate identificat, eliminarea barierelor existente pe piață sau aplicarea unor scheme de sprijin. Acesta, împreună cu măsurile necesare pentru realizarea lui, va fi reflectat în planul național integrat privind energia și clima și în rapoartele naționale intermediare relevante.

Până la aprobarea raportului privind necesitățile estimate de flexibilitate va putea fi stabilit un obiectiv național orientativ provizoriu.

8. Schemele de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile

În cazul în care investițiile în flexibilitatea din surse nefosile sunt insuficiente pentru atingerea obiectivului național orientativ, proiectul permite instituirea unor scheme de sprijin constând în plăți pentru capacitatea disponibilă de flexibilitate. Aplicarea acestora nu va împiedica realizarea obiectivului prin alte mijloace și nu va exclude adaptarea mecanismelor de asigurare a capacității pentru a facilita participarea consumului dispecerizabil și a stocării energiei.

Schemele de sprijin nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor. Acestea se vor limita la investiții noi în resurse de flexibilitate din surse nefosile și vor putea include, în măsura posibilului, criterii privind amplasarea, astfel încât noile capacități să fie dezvoltate în locațiile în care aduc cea mai mare valoare sistemului.

Schemele de sprijin nu vor putea determina activarea producerii pe bază de combustibili fosili situate în aval de punctul de măsurare. Furnizorii de capacitate vor fi selectați prin proceduri deschise, transparente, concurențiale, voluntare, nediscriminatorii și eficiente din punctul de vedere al costurilor.

La elaborarea schemelor de sprijin trebuie prevenite denaturările nejustificate ale pieței energiei electrice, inclusiv afectarea formării eficiente a prețurilor, a stimulentelor operaționale și a semnalelor de preț. Furnizorii de capacitate vor fi selectați printr-un proces deschis, transparent, concurențial, voluntar, nediscriminatoriu și eficient din punctul de vedere al costurilor, iar schemele de sprijin vor consta în plăți pentru capacitatea disponibilă de flexibilitate din surse nefosile.

9. Produsele de reducere a vârfurilor de sarcină

Proiectul introduce cadrul juridic aplicabil produselor de reducere a vârfurilor de sarcină. În cazul în care Consiliul Uniunii Europene declară o criză a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii Europene, cu impact asupra sectorului electroenergetic al Republicii Moldova, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii va putea solicita operatorilor de sistem să formuleze propuneri pentru achiziționarea unor asemenea produse. Achizițiile vor fi limitate la durata crizei stabilită prin decizia relevantă.

După consultarea părților interesate, operatorii de sistem vor prezenta Agenției, spre aprobare, propunerea privind dimensionarea și condițiile de achiziționare și activare a produsului. Agenția va evalua capacitatea produsului de a reduce cererea și impactul său asupra prețului angro în orele de vârf, precum și riscul de denaturare a pieței sau de redirecționare necorespunzătoare a serviciilor de consum dispecerizabil.

Dimensionarea produsului va fi fundamentată pe analiza necesității unui serviciu suplimentar, impactul asupra pieței și costurile și beneficiile estimate. Vor fi luate în considerare prognozele privind cererea, producerea energiei electrice din surse regenerabile, disponibilitatea altor surse de flexibilitate, inclusiv stocarea, și impactul dispecerizării evitate asupra prețurilor angro.

Achiziționarea produsului se va realiza pe baza unor criterii obiective, transparente, bazate pe piață și nediscriminatorii și va fi limitată la consumul dispecerizabil. Se va utiliza o procedură concurențială, cu selectarea ofertelor care îndeplinesc criteriile tehnice și de mediu prestabilite la cel mai redus cost.

Potrivit modificărilor propuse, consumatorii vor putea participa, direct sau prin agregare, la procedurile de achiziționare a produselor de reducere a vârfurilor de sarcină. Dimensiunea ofertei minime nu va putea depăși 100 kW, inclusiv prin agregare. Contractele nu vor putea fi încheiate cu mai mult de o săptămână înainte de activare, iar activarea produsului nu va putea reduce capacitatea interzonală. Sunt stabilite și condițiile temporale privind activarea în raport cu piața pentru ziua următoare.

Reducerea efectivă a consumului va fi măsurată față de o valoare de referință care reflectă consumul estimat în absența activării produsului. Operatorii de sistem vor elabora metodologia pentru stabilirea valorii de referință, iar Agenția va aproba atât propunerea privind produsul, cât și metodologia sau va solicita modificarea acestora.

10. Dispozitivele de măsurare dedicate

Proiectul reglementează utilizarea dispozitivelor de măsurare dedicate pentru observabilitatea și decontarea serviciilor de consum dispecerizabil și a serviciilor de flexibilitate. Cu acordul consumatorului final, operatorii de sistem și participanții relevanți la piață, inclusiv agregatorii independenți, vor putea utiliza datele provenite de la asemenea dispozitive, inclusiv datele aferente instalațiilor de stocare.

Utilizarea datelor se va realiza cu respectarea normelor privind accesul la date, protecția datelor cu caracter personal și viața privată. În cazul utilizării datelor în scopuri de cercetare, acestea vor fi agregate și anonimizate.

Dacă un consumator nu dispune de un contor inteligent de energie elctrică sau dacă acesta nu furnizează datele necesare, operatorii sistemelor de transport și de distribuție vor accepta datele provenite de la un dispozitiv de măsurare dedicat, dacă acestea sunt disponibile. Consumatorul care utilizează un asemenea dispozitiv nu va putea fi discriminat la achiziționarea serviciilor de flexibilitate.

Normele privind validarea datelor, verificarea calității și coerenței acestora și asigurarea interoperabilității vor fi stabilite prin Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

11. Tarifele de rețea și investițiile anticipative

Proiectul completează principiile aplicabile tarifelor de transport și de distribuție. După caz, tarifele aplicate producătorilor, consumatorilor finali sau ambelor categorii vor trebui să ofere semnale de localizare pentru investiții, ținând seama de impactul acestora asupra sistemului și de necesitatea utilizării eficiente a rețelelor.

La stabilirea tarifelor vor putea fi recunoscute drept eligibile costurile aferente investițiilor anticipative, în condițiile stabilite în metodologia tarifară. Totodată, cadrul de reglementare va trebui să permită realizarea investițiilor necesare în rețelele electrice într-un mod care să asigure viabilitatea acestora și, după caz, introducerea unor ținte de performanță pentru stimularea eficienței operatorilor de sistem, inclusiv prin măsuri de eficiență energetică, utilizarea serviciilor de flexibilitate și dezvoltarea rețelelor electrice inteligente și a sistemelor de măsurare inteligente.

12. Transparența capacităților de racordare

În materia transparenței racordării, proiectul operează ajustări punctuale la art. 40 alin. (6) și (7), prin includerea cerințelor privind siguranța publică între limitele aplicabile publicării informațiilor și prin clarificarea obligației de actualizare trimestrială a informațiilor atunci când cererea de racordare nu este nici acceptată, nici respinsă definitiv. Celelalte obligații privind publicarea capacității disponibile, racordarea în condiții flexibile și cooperarea dintre operatorii de sistem sunt deja prevăzute de Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

13. Calculul coordonat al capacităților și cooperarea regională

Proiectul actualizează atribuția operatorului sistemului de transport și a centrului de coordonare regional privind efectuarea calculului coordonat al capacităților. Calculul va fi realizat în conformitate cu metodologiile elaborate în temeiul Liniilor directoare privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, al Liniilor directoare privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor și al Liniilor directoare privind echilibrarea sistemului electroenergetic.

14. Legea nr. 164/2025 se completează cu o anexă distinctă care transpune atribuțiile centrelor de coordonare regionale prevăzute în anexa I la Regulamentul UE nr. 943/2019, astfel cum aceasta a fost modificată prin Regulamentul UE nr. 1747/2024.

Anexa reglementează calculul coordonat al capacităților pentru toate intervalele de alocare, analiza coordonată a siguranței, crearea modelelor comune de rețea, sprijinirea planurilor de apărare și restaurare, coordonarea și optimizarea restaurării la nivel regional, analiza incidentelor și raportarea post-operațională.

Sunt transpuse și atribuțiile privind dimensionarea regională a capacității de rezervă, facilitarea achizițiilor regionale de capacitate de echilibrare, evaluările regionale ale adecvanței pe termen scurt și sezoniere, coordonarea planificării întreruperilor și optimizarea mecanismelor de compensare între operatorii sistemelor de transport.

Anexa mai reglementează formarea și certificarea personalului centrelor de coordonare regionale, identificarea scenariilor regionale de criză, sprijinirea simulărilor de criză, identificarea necesităților de noi capacități de transport sau a alternativelor la acestea și calcularea capacității maxime de intrare disponibile pentru participarea capacităților externe la mecanismele de asigurare a capacității.

15. Interacțiunea cu legislația privind piețele financiare

Proiectul clarifică raportul dintre Legea nr. 164/2025 și legislația aplicabilă pieței instrumentelor financiare. Normele din sectorul electroenergetic nu vor afecta aplicarea actelor normative privind instrumentele financiare, instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții în raport cu activitățile participanților la piață sau ale operatorului pieței energiei electrice care implică asemenea instrumente.

Această delimitare este relevantă pentru dezvoltarea produselor de acoperire a riscurilor și pentru coordonarea competențelor Agenției cu cele ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

II. Proiectul cuprinde, de asemenea, ajustări rezultate din discuțiile preliminare cu Comisia Europeană desfășurate în contextul verificării transpunerii Pachetului privind integrarea pieței energiei electrice – EIP. Aceste ajustări urmăresc remedierea unor neconcordanțe identificate în Legea nr. 164/2025 și asigurarea unei transpuneri mai fidele a acquis-ului deja adaptat și adoptat în cadrul Comunității Energetice.

Modificări rezultate din verificarea transpunerii EIP și alte ajustări necesare pentru aplicarea efectivă și clară a Legii nr. 164/2025 sunt următoarele:

1. Precizarea trimiterilor la codurile de rețea, liniile directoare și metodologiile aplicabile

În cadrul procesului preliminar de verificare a transpunerii Pachetului privind integrarea pieței energiei electrice (EIP), a fost evidențiată necesitatea precizării trimiterilor la codurile de rețea, liniile directoare și metodologiile relevante pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 164/2025.

În acest sens, proiectul înlocuiește, acolo unde este necesar, trimiterile generale la actele prevăzute la art. 39 din Legea nr. 164/2025 cu referințe la codul de rețea, liniile directoare sau metodologia concret aplicabilă materiei reglementate. Sunt astfel precizate, după caz, trimiterile la actele care reglementează alocarea capacităților pe piața pe termen lung, alocarea capacității și gestionarea congestiilor, echilibrarea sistemului electroenergetic, operarea sistemului de transport, precum și starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic. Modificările urmăresc corelarea mai exactă a normelor legii cu cadrul tehnic și de reglementare aplicabil și eliminarea eventualelor incertitudini privind actul normativ care urmează a fi utilizat într-o anumită situație.

În același scop, proiectul identifică expres metodologiile aprobate de ACER la care fac trimitere normele transpuse, înlocuind formulările generale de tipul „metodologia aprobată de ACER” cu denumirea metodologiei relevante. Sunt precizate, între altele, metodologia pentru evaluarea adecvanței resurselor la nivel european, metodologia pentru calcularea valorii pierderilor datorate întreruperii alimentării cu energie electrică, a costului unei noi intrări și a standardului de fiabilitate, precum și metodologia pentru partajarea veniturilor rezultate din alocarea capacității de intrare.

Totodată, sunt clarificate anumite aspecte privind autoritățile competente și procedura aplicabilă aprobării metodologiilor comune, inclusiv prin identificarea autorității de reglementare relevante din statul învecinat, în cazurile în care cadrul european presupune adoptarea unei decizii coordonate.

Prin aceste modificări se urmărește asigurarea unei corespondențe mai precise între prevederile Legii nr. 164/2025 și actele tehnice și metodologice relevante ale acquis-ului, precum și facilitarea aplicării uniforme și lipsite de echivoc a normelor transpuse.

Totodată, proiectul instituie un mecanism de actualizare a listei TCM prevăzute la art. 39, în cazul aprobării, modificării sau abrogării unui TCM de către ACER sau Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, pentru a menține corespondența cadrului normativ național cu evoluțiile cadrului metodologic aplicabil

2. Competențele Agenției și cooperarea instituțională

În același context, sunt precizate anumite competențe și mecanisme de cooperare ale Agenției prevăzute de acquis-ul deja transpus prin Legea nr. 164/2025. Modificările clarifică cooperarea Agenției cu autoritățile publice, operatorul sistemului de transport și alte întreprinderi electroenergetice, fără afectarea independenței autorității de reglementare, precum și cooperarea acesteia cu ACER și cu autoritățile de reglementare din alte state în probleme cu caracter transfrontalier. Totodată, se precizează că aprobările acordate în exercitarea unor competențe de reglementare nu împiedică exercitarea ulterioară a atribuțiilor de supraveghere și control și nici aplicarea sancțiunilor în condițiile legii.

3. Tarifele reglementate provizorii

Pentru asigurarea continuității și eficacității reglementării tarifare, proiectul instituie expres competența Agenției de a stabili sau aproba tarife reglementate provizorii pentru serviciul de transport și serviciul de distribuție ori, după caz, metodologii provizorii, atunci

când aprobarea tarifelor sau metodologiilor definitive este întârziată. În cazul existenței unor diferențe între soluția provizorie și cea definitivă, Agenția va stabili măsurile compensatorii corespunzătoare. Modificarea urmărește evitarea unui vid de reglementare și asigurarea aplicării neîntrerupte a cadrului tarifar.

4. Racordarea la rețelele electrice

Sunt operate și ajustări privind racordarea la rețelele electrice. În particular, este precizat domeniul de aplicare al interdicției operatorului sistemului de transport de a refuza un nou punct de racordare din cauza costurilor suplimentare determinate de necesitatea majorării capacității elementelor de sistem din proximitatea punctului de racordare, norma fiind formulată expres pentru centrale electrice și instalații de stocare a energiei. Modificarea elimină posibilitatea unei interpretări mai largi decât cea avută în vedere de acquis-ul transpus.

În același timp, sunt clarificate cerințele de transparență referitoare la cererile de racordare, inclusiv obligația de actualizare periodică a informațiilor atunci când cererea nu a fost încă acceptată sau respinsă definitiv.

5. Exceptarea centralelor electrice din surse regenerabile de la procedura de autorizare

Proiectul modifică regimul de autorizare a capacităților de producere a energiei electrice, stabilind că centralele electrice care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv în cazul majorării capacității acestora, nu sunt supuse procedurii de autorizare prevăzute de lege.

Totodată, pentru a exclude echivocul în interpretare, se precizează că procedura de autorizare nu se aplică centralelor electrice noi și centralelor electrice de termoficare noi cu o putere instalată de cel mult 20 MW, precum și centralelor existente a căror capacitate este majorată, dacă, în urma majorării, puterea instalată cumulată nu depășește acest prag.

6. Măsurarea energiei electrice și sistemele de măsurare inteligente

Proiectul revizuiește și clarifică cadrul juridic privind măsurarea energiei electrice. Sunt delimitate noțiunile de contor de energie electrică, echipament auxiliar de măsurare și echipament de măsurare și sunt precizate responsabilitățile operatorilor de sistem și ale utilizatorilor de sistem privind achiziționarea, instalarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea acestora.

În cazul în care evaluările cost-beneficiu efectuate de operatorii de sistem conduc la rezultate diferite, Agenția va putea decide implementarea sistemelor de măsurare inteligente inclusiv de către operatorii pentru care evaluarea a avut rezultat negativ, ținând cont de beneficiile pentru consumatori și de necesitatea dezvoltării coordonate și interoperabile a sistemelor.

Totodată, proiectul completează cadrul existent privind instalarea, la cererea consumatorului final, a contoarelor inteligente prin instituirea competenței Agenției de a reexamina, la intervale regulate, cel puțin o dată la doi ani, costurile aferente instalării sau modernizării acestora și de a urmări evoluția costurilor respective în funcție de progresele tehnologice și de eventualele modernizări ale sistemelor de măsurare inteligente, pe baza datelor și informațiilor furnizate de operatorii de sistem.

7. Facturarea și informațiile destinate consumatorilor

Pentru completarea și aplicarea unitară a cerințelor acquis-ului privind informarea consumatorilor, proiectul include într-o anexă distinctă cerințele minime referitoare la factură și informațiile de facturare. Sunt reglementate informațiile care trebuie evidențiate în factură, frecvența furnizării informațiilor bazate pe consumul real, defalcarea componentelor prețului, accesul la datele privind consumul anterior și informațiile privind sursele de energie.

Introducerea acestor cerințe în lege urmărește asigurarea unui nivel uniform de transparență, comparabilitate și informare a consumatorilor și eliminarea eventualelor incertitudini cu privire la conținutul minim obligatoriu al facturilor.

8. Schimbarea furnizorului și a agregatorului

Proiectul conține și clarificări necesare pentru funcționarea efectivă a mecanismului de schimbare a furnizorului și a agregatorului. Se precizează ajustarea corespunzătoare a raporturilor contractuale privind serviciile de rețea și aplicarea principiului potrivit căruia capacitatea aferentă punctului de consum urmează consumatorul în cazul schimbării furnizorului.

Este clarificat regimul plăților pentru încetarea anticipată a contractelor pe durată determinată și la preț fix, inclusiv cerința ca acestea să fie proporționale și să nu depășească pierderile economice directe suportate de furnizor sau agregator.

Totodată, se stabilește expres că existența unui litigiu între consumator și furnizorul sau agregatorul actual nu suspendă procesul de schimbare și nu împiedică încheierea contractului cu un nou furnizor sau agregator, dacă acesta din urmă acceptă încheierea contractului. Soluția urmărește evitarea utilizării unor litigii privind raporturile contractuale anterioare ca obstacol în exercitarea dreptului la schimbare.

9. Serviciul universal și furnizarea de ultimă opțiune

Pentru asigurarea continuității mecanismelor de protecție a consumatorilor, sunt precizate regulile aplicabile atunci când procedura competitivă pentru selectarea furnizorului serviciului universal sau a furnizorului de ultimă opțiune nu conduce la desemnarea unui furnizor. În această situație, Agenția va putea impune temporar obligația de serviciu public unui furnizor care îndeplinește criteriile stabilite de lege și de actele normative de reglementare.

Soluția urmărește să asigure funcționalitatea efectivă a mecanismului de serviciu universal și a mecanismului de furnizare de ultimă opțiune și să evite apariția unei situații în care consumatorii eligibili ar rămâne fără furnizor ca urmare a eșecului procedurii competitive.

10. Căile de contestare, soluționarea reclamațiilor și răspunderea

Proiectul precizează și garanțiile procedurale aferente activității de reglementare. Este reglementată posibilitatea solicitării reexaminării de către Agenție a hotărârilor sau propunerilor privind metodologiile tarifare, fără afectarea dreptului de exercitare a căilor de atac prevăzute de Codul administrativ. Principiul este extins și asupra hotărârilor privind prețurile și tarifele reglementate.

Este consolidată și transparența deciziilor tarifare, prin obligația includerii în hotărârile Agenției a costurilor subiacente utilizate la calcularea prețurilor și tarifelor reglementate, cu respectarea confidențialității informațiilor care constituie secret comercial.

De asemenea, este precizat dreptul părților de a sesiza Agenția în legătură cu îndeplinirea de către operatorii sistemelor de transport și de distribuție a obligațiilor prevăzute de lege, precum și răspunderea pentru încălcarea obligațiilor de confidențialitate și pentru nerespectarea anumitor obligații privind separarea, independența și activitatea întreprinderilor integrate pe verticală. Aceste completări urmăresc asigurarea caracterului efectiv al mecanismelor de supraveghere, soluționare a reclamațiilor și aplicare a legii.

11. Alte clarificări și corelări

Proiectul cuprinde, de asemenea, ajustări necesare pentru eliminarea unor formulări susceptibile de interpretări neunitare și pentru corelarea prevederilor Legii nr. 164/2025. Acestea privesc, între altele, utilizarea consecventă a noțiunilor de «măsurare» și «contor de energie electrică», înlocuirea noțiunii de «rezoluțiune» cu noțiunea de «încetare» acolo unde

aceasta corespunde efectului juridic reglementat, precizarea punctului de delimitare și a situației instalațiilor de stocare exploatate în baza unui contract de leasing, corectarea trimiterilor interne și precizarea domeniului de aplicare al unor drepturi și obligații ale consumatorilor, consumatorilor activi și comunităților de energie ale cetățenilor.

12.Intrarea în vigoare

Subsecvent, stabilirea intrării în vigoare a legii la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este determinată de angajamentele asumate în cadrul poziției de negociere pentru Clusterul 4 „Agenda verde și conectivitatea sustenabilă".

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate următoarele opțiuni: menținerea cadrului normativ existent până la încorporarea Regulamentului UE nr. 1747/2024 în acquis-ul Comunității Energetice, transpunerea etapizată a prevederilor relevante ale acestuia și reglementarea noilor mecanisme exclusiv prin acte normative subordonate legii.

Opțiunea 1 – menținerea cadrului normativ existent

Această opțiune ar presupune amânarea modificării Legii nr. 164/2025 până la încorporarea Regulamentului UE nr. 1747/2024 în acquis-ul Comunității Energetice și adaptarea acestuia pentru părțile contractante.

Opțiunea nu a fost reținută, întrucât ar menține lacunele și necorelările descrise la pct. 2.2 și ar amâna introducerea cadrului juridic necesar aplicării noilor instrumente privind contractarea pe termen lung, gestionarea riscurilor de preț, flexibilitatea din surse nefosile și reducerea vârfurilor de sarcină. Totodată, ar fi întârziată remedierea neconcordanțelor identificate în cadrul discuțiilor preliminare cu Comisia Europeană privind verificarea transpunerii Pachetului privind integrarea pieței energiei electrice – EIP, inclusiv precizarea trimiterilor la codurile de rețea, liniile directoare și metodologiile aplicabile.

Totodată, menținerea situației actuale nu ar răspunde obiectivului de apropiere progresivă și dinamică a legislației Republicii Moldova de acquis-ul Uniunii Europene și ar transfera intervenția legislativă pentru o etapă ulterioară, fără a valorifica între timp instrumentele relevante pentru dezvoltarea pieței naționale.

Opțiunea 2 – transpunerea etapizată a prevederilor relevante

A fost examinată posibilitatea preluării, într-o primă etapă, numai a prevederilor care produc efecte juridice imediate sau care răspund necesităților curente ale pieței energiei electrice.

Această opțiune nu a fost reținută, deoarece prevederile Regulamentului UE nr. 1747/2024 relevante pentru Republica Moldova formează un ansamblu coerent de măsuri. Dezvoltarea piețelor la termen este legată de extinderea posibilităților de acoperire a riscurilor și de promovarea PPA-urilor, iar evaluarea necesarului de flexibilitate constituie baza pentru stabilirea obiectivului național orientativ și, după caz, pentru instituirea schemelor de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile.

Transpunerea etapizată ar conduce la intervenții legislative succesive asupra aceleiași legi, ar putea genera un cadru juridic fragmentar și ar întârzia aplicarea unor mecanisme interdependente. Prin urmare, a fost considerată mai adecvată preluarea, în cadrul unei singure intervenții legislative, a ansamblului prevederilor relevante și aplicabile Republicii Moldova.

Această abordare nu presupune transpunerea tuturor dispozițiilor Regulamentului UE nr. 1747/2024. În conformitate cu tabelul de concordanță, nu sunt preluate normele care reglementează exclusiv atribuțiile instituțiilor și organismelor Uniunii Europene și nici derogările sau situațiile particulare aplicabile numai anumitor state membre.

Opțiunea 3 – reglementarea exclusiv prin acte normative subordonate legii

A fost analizată și posibilitatea aplicării noilor mecanisme exclusiv prin acte normative aprobate de Guvern sau de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, fără modificarea Legii nr. 164/2025.

Opțiunea nu a fost considerată viabilă, deoarece prevederile care urmează să fie transpuse vizează definiții și principii privind organizarea și funcționarea pieței energiei electrice, competențe ale autorităților publice, precum și drepturi și obligații ale operatorilor de sistem, OPEED și participanților la piață. Asemenea norme trebuie instituite prin lege, cu respectarea ierarhiei actelor normative și a cerințelor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Actele normative subordonate legii rămân necesare pentru detalierea cerințelor tehnice, metodologice și procedurale, însă elaborarea sau actualizarea acestora trebuie să se întemeieze pe competențe, principii și obligații stabilite în prealabil în legislația primară.

Opțiunea selectată

În urma analizei a fost selectată opțiunea modificării și completării Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică. Aceasta permite transpunerea coerentă a prevederilor relevante și aplicabile Republicii Moldova ale Regulamentului UE nr. 1747/2024, remedierea neconcordanțelor identificate în procesul preliminar de verificare a transpunerii EIP și menținerea unității cadrului juridic aplicabil pieței energiei electrice.

Opțiunea selectată asigură, totodată, temeiul juridic necesar pentru elaborarea și actualizarea ulterioară a actelor normative subordonate legii, în limitele competențelor și potrivit principiilor stabilite de cadrul normativ primar.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public rezultă, în principal, din exercitarea noilor atribuții necesare aplicării mecanismelor descrise la pct. 3.1. Proiectul nu prevede crearea unor autorități publice noi și nu modifică structura instituțională existentă, însă completează responsabilitățile Ministerului Energiei, ale Guvernului și ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Ministerul Energiei va participa, în limitele competențelor sale în domeniul elaborării politicilor energetice, la promovarea utilizării PPA și la elaborarea măsurilor care afectează aceste contracte. Pe baza raportului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind necesitățile estimate de flexibilitate, Ministerul Energiei va determina și va propune Guvernului spre aprobare obiectivul național orientativ privind flexibilitatea din surse nefosile și măsurile necesare pentru realizarea acestuia.

În cazul declarării unei crize a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii Europene, cu impact asupra Republicii Moldova, Ministerul Energiei va putea solicita operatorilor de sistem să elaboreze propuneri privind achiziționarea produselor de reducere a vârfurilor de sarcină. Exercitarea acestei competențe va necesita evaluarea condițiilor existente pe piață și coordonarea cu Agenția și operatorii de sistem.

Guvernului îi revine aprobarea obiectivului național orientativ privind flexibilitatea din surse nefosile și, după caz, adoptarea măsurilor necesare pentru realizarea acestuia. Eventuala instituire a unor scheme de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile sau aplicarea unor instrumente publice de reducere a riscurilor aferente PPA-urilor va necesita decizii ulterioare, adoptate în condițiile legii și cu respectarea cerințelor privind ajutorul de stat și finanțele publice.

Impactul asupra Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică constă, în principal, în elaborarea și aprobarea, o dată la doi ani, a raportului privind necesitățile estimate de flexibilitate, evaluarea datelor și analizelor prezentate de operatorii de sistem și monitorizarea barierelor care limitează participarea resurselor de flexibilitate la piață. Agenția va aproba, după caz, propunerile operatorilor de sistem privind produsele de reducere a vârfurilor de sarcină și metodologiile pentru stabilirea valorilor de referință utilizate la măsurarea reducerii consumului.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va exercita și atribuțiile referitoare la aprobarea eventualelor derogări privind ora de închidere a porții pieței

intrazilnice interzonale, evaluarea oportunităților disponibile participanților pentru acoperirea riscurilor pe piețele la termen și actualizarea actelor normative de reglementare necesare aplicării legii, inclusiv a normelor privind validarea datelor provenite de la dispozitivele de măsurare dedicate.

Modificările suplimentare prevăzute de proiect extind sau precizează și alte activități ale Agenției, inclusiv stabilirea sau aprobarea tarifelor și metodologiilor provizorii și a măsurilor compensatorii, reexaminarea costurilor aferente instalării sau modernizării contoarelor inteligente, examinarea cererilor de reexaminare a anumitor hotărâri tarifare și soluționarea reclamațiilor privind respectarea de către operatorii de sistem a obligațiilor prevăzute de lege.

Atribuțiile respective se înscriu în domeniile de activitate deja stabilite pentru autoritățile vizate. Totuși, aplicarea lor va presupune un volum suplimentar de activități de analiză, coordonare, raportare, reglementare și monitorizare, care va trebui integrat în procesele instituționale existente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Adoptarea proiectului nu determină, prin ea însăși, alocarea imediată a unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat. O parte importantă a modificărilor are caracter normativ și stabilește principii, competențe și proceduri care urmează să fie aplicate de autoritățile și entitățile existente.

Modificările privind măsurarea energiei electrice precizează repartizarea costurilor între operatorii de sistem și diferitele categorii de utilizatori. Astfel, costurile aferente contoarelor de energie electrică și, în cazurile stabilite de lege, costurile aferente echipamentelor auxiliare de măsurare ale consumatorilor finali vor fi recuperate de operatorii de sistem prin tarifele reglementate, în condițiile legii, în timp ce anumite costuri aferente echipamentelor auxiliare sau instalării la cererea consumatorului a unui contor inteligent vor fi suportate de utilizatorii respectivi. Aceste prevederi nu instituie cheltuieli directe din bugetul de stat, însă vor trebui luate în considerare la aplicarea metodologiilor tarifare și la evaluarea costurilor operatorilor de sistem.

Elaborarea raportului privind necesitățile estimate de flexibilitate, actualizarea actelor normative de reglementare, evaluarea propunerilor operatorilor de sistem și îndeplinirea obligațiilor suplimentare de monitorizare și raportare vor necesita utilizarea unor resurse administrative și tehnice. Însă, necesitatea suplimentării acestor resurse va putea fi evaluată în procesul de implementare, în funcție de complexitatea metodologiilor aplicabile, volumul datelor care urmează să fie prelucrate și frecvența procedurilor.

Proiectul nu instituie automat scheme de garantare a PPA-urilor, scheme de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile și nici obligația efectuării imediate a unor plăți în baza contractelor bidirecționale pentru diferență. Decizia privind aplicarea unui asemenea instrument va necesita elaborarea cadrului corespunzător și evaluarea distinctă a impactului financiar, a surselor de finanțare, a riscurilor fiscale și a compatibilității cu legislația privind ajutorul de stat.

Pe termen mediu și lung, dezvoltarea piețelor la termen, a PPA-urilor și a resurselor de flexibilitate poate contribui la reducerea expunerii la volatilitatea prețurilor, la utilizarea mai eficientă a rețelelor și la evitarea unor costuri sistemice. Amploarea acestor efecte va depinde însă de gradul de dezvoltare și lichiditate a pieței, de participarea efectivă a resurselor eligibile și de modul de concepere a instrumentelor de implementare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat se va manifesta prin extinderea instrumentelor disponibile participanților la piață și prin instituirea unor obligații necesare funcționării noilor mecanisme.

Conform celor menționate la pct. 3.1, promovarea PPA-urilor și dezvoltarea piețelor la termen vor oferi producătorilor, furnizorilor și consumatorilor posibilități suplimentare de

contractare și de gestionare a riscurilor de preț. Pentru producători, PPA-urile pot contribui la creșterea predictibilității veniturilor și la facilitarea finanțării noilor capacități, iar pentru cumpărători (furnizori, consumatori) pot asigura o mai mare stabilitate a costurilor și diversificarea surselor de aprovizionare.

Participanții la piață care încheie PPA-uri vor trebui să respecte cerințele privind indicarea zonei de ofertare, alocarea responsabilității pentru drepturile de transport interzonal și stabilirea condițiilor de încetare a contractului. Schemele de garantare, dacă vor fi instituite, vor fi accesibile în condițiile și pe baza criteriilor prevăzute de lege și de actele de implementare.

Pentru operatorii instalațiilor de producere care beneficiază de scheme de sprijin direct prin preț, contractele bidirecționale pentru diferență vor oferi protecția unui nivel minim de remunerare, limitând, în același timp, veniturile excesive. Beneficiarii vor trebui să participe eficient pe piață și să respecte condițiile schemelor, fără denaturarea deciziilor de producere și ofertare.

Furnizorii de consum dispecerizabil, operatorii instalațiilor de stocare și agregatorii vor beneficia de posibilități suplimentare de participare la piață. Utilizarea dispozitivelor de măsurare dedicate va permite decontarea serviciilor de flexibilitate și în situațiile în care contorul inteligent de energie electrică nu furnizează datele necesare. Consumatorii vor putea participa direct sau prin agregare la procedurile de achiziționare a produselor de reducere a vârfurilor de sarcină.

Exceptarea centralelor electrice care utilizează surse regenerabile de energie de la procedura de autorizare va reduce sarcina administrativă aferentă dezvoltării și majorării capacității unor asemenea proiecte, fără a afecta obligația respectării celorlalte proceduri și cerințe aplicabile potrivit legii.

Pentru furnizori, agregatori și consumatori, proiectul clarifică procedura de schimbare și limitele plăților care pot fi percepute pentru încetarea anticipată a anumitor contracte. Existența unui litigiu cu furnizorul sau agregatorul actual nu va putea, prin ea însăși, să blocheze schimbarea, ceea ce va necesita adaptarea procedurilor comerciale și operaționale ale furnizorilor și operatorilor de sistem.

Furnizorii vor trebui, de asemenea, să adapteze facturile și sistemele de informare a consumatorilor la cerințele minime prevăzute în noua anexă a legii.

În același timp, proiectul introduce obligații privind furnizarea și validarea datelor, respectarea condițiilor tehnice și comerciale, aplicarea metodologiilor aprobate și conformarea cu regulile piețelor organizate.

Obligațiile instituite urmăresc aplicarea nediscriminatorie și transparentă a noilor mecanisme și sunt proporționale cu rolul participanților vizați.

4.4. Impactul social

Proiectul nu produce efecte sociale directe și imediate, însă poate genera, pe termen mediu și lung, efecte favorabile pentru consumatori prin dezvoltarea instrumentelor de gestionare a riscurilor și prin integrarea mai eficientă a resurselor de flexibilitate.

Piețele la termen și PPA-urile pot reduce expunerea anumitor categorii de consumatori și furnizori la fluctuațiile piețelor pe termen scurt. Contractele bidirecționale pentru diferență sunt concepute astfel încât veniturile rezultate din aplicarea lor să poată fi distribuite consumatorilor finali în condițiile stabilite de lege, fără afectarea semnalelor de preț și a concurenței dintre furnizori.

Produsele de reducere a vârfurilor de sarcină pot oferi consumatorilor, direct sau prin agregare, posibilitatea de a fi remunerați pentru adaptarea temporară a consumului în situații de criză a prețurilor. Caracterul voluntar și concurențial al participării limitează riscul impunerii unor sarcini nejustificate consumatorilor.

Impactul asupra prețurilor energiei electrice și asupra facturilor consumatorilor nu poate fi estimat la etapa adoptării proiectului, întrucât acesta va depinde de nivelul de dezvoltare și de lichiditatea piețelor, precum și de condițiile concrete de implementare a

instrumentelor prevăzute. Totodată, beneficiile acestor instrumente pentru limitarea expunerii consumatorilor la volatilitatea prețurilor și consolidarea rezilienței pieței au fost confirmate de evaluările realizate la nivelul Uniunii Europene, constituind unul dintre temeiurile includerii lor în acquis-ul Uniunii Europene prin reforma organizării pieței energiei electrice adoptată în anul 2024.

Proiectul consolidează protecția consumatorilor și prin sporirea transparenței facturilor, asigurarea accesului la informațiile privind consumul anterior și clarificarea dreptului de schimbare a furnizorului sau agregatorului.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul reglementează utilizarea unei surse suplimentare de date – dispozitivele de măsurare dedicate – pentru observabilitatea și decontarea serviciilor de consum dispecerizabil și de flexibilitate. Datele privind consumul de energie electrică pot permite identificarea profilului de consum al unei persoane și, după caz, pot constitui date cu caracter personal.

Utilizarea datelor provenite de la dispozitivele de măsurare dedicate va fi permisă cu acordul consumatorului final și cu respectarea Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, a normelor privind accesul la date și a celorlalte garanții aplicabile vieții private. În cazul utilizării în scopuri de cercetare, datele vor trebui agregate și anonimizate.

Calitatea, coerența și interoperabilitatea datelor vor fi asigurate printr-un proces de validare, ale cărui cerințe vor fi stabilite prin Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale. Prin urmare, proiectul nu derogă de la regimul general de protecție a datelor, ci completează cadrul sectorial cu garanții aplicabile utilizării noilor dispozitive.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu instituie diferențe de tratament pe criterii de sex sau pe alte criterii protejate de legislația privind egalitatea și nediscriminarea. Prevederile sale se aplică în funcție de calitatea persoanelor și entităților de participanți la piață, utilizatori de sistem, operatori sau beneficiari ai mecanismelor reglementate, fără diferențieri bazate pe gen.

Totodată, categoriile de consumatori care pot beneficia de instrumentele de reducere a riscurilor aferente PPA vor fi stabilite cu aplicarea unor criterii nediscriminatorii. Schemele de sprijin pentru flexibilitate și procedurile de achiziționare a produselor de reducere a vârfurilor de sarcină vor respecta cerințele specifice de transparență, concurență, obiectivitate și nediscriminare prevăzute de proiect.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul poate genera efecte pozitive indirecte asupra mediului prin susținerea investițiilor în capacități de producere din surse regenerabile și prin facilitarea integrării acestora în sistemul electroenergetic.

PPA-urile pot oferi producătorilor de energie din surse regenerabile o mai mare predictibilitate a veniturilor și pot facilita finanțarea proiectelor.

Evaluarea necesarului de flexibilitate, stabilirea obiectivului național orientativ și, după caz, aplicarea schemelor de sprijin pentru flexibilitatea din surse nefosile urmăresc dezvoltarea stocării energiei și a consumului dispecerizabil. Aceste resurse permit adaptarea consumului și a injecțiilor de energie electrică la variațiile producerii din surse regenerabile, contribuind la reducerea limitărilor impuse acestei produceri și a necesității activării capacităților de producere pe bază de combustibili fosili.

Schemele de sprijin vor viza exclusiv investițiile noi în resurse de flexibilitate din surse nefosile și vor fi concepute astfel încât utilizarea acestora să nu conducă la activarea capacităților de producere pe bază de combustibili fosili amplasate în aval de punctul de măsurare.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Contribuția proiectului la armonizarea legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene și la integrarea progresivă a pieței energiei electrice a fost prezentată în capitolele precedente.

Proiectul contribuie la apropierea cadrului juridic național de instrumentele și normele actualizate ale pieței energiei electrice a Uniunii Europene și asigură transpunerea prevederilor Regulamentului UE nr. 1747/2024 relevante și aplicabile Republicii Moldova.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică este un act normativ cu relevanță UE și urmărește transpunerea în legislația națională a prevederilor relevante ale Regulamentului UE nr. 1747/2024 care necesită adoptarea unor măsuri legislative la nivel național și pot fi aplicate în cadrul juridic și instituțional al Republicii Moldova.

Transpunerea se realizează prin modificarea și completarea Legii nr. 164/2025, care constituie cadrul normativ primar aplicabil organizării și funcționării pieței energiei electrice și transpune Regulamentele UE nr. 942/2019 și nr. 943/2019 în versiunile adaptate și adoptate în cadrul Comunității Energetice. Prin proiect, acest cadru este actualizat în raport cu modificările introduse în anul 2024 prin Regulamentul UE nr. 1747/2024, potrivit soluțiilor normative prezentate la pct. 3.1.

Proiectul nu preia dispozițiile Regulamentului UE nr. 1747/2024 care reglementează exclusiv competențele și obligațiile instituțiilor sau organismelor Uniunii Europene, inclusiv ale Comisiei Europene, ACER, ENTSO-E și entității OSD UE. De asemenea, nu sunt transpuse derogările și situațiile particulare aplicabile numai anumitor state membre, precum și dispozițiile care nu pot produce efecte juridice autonome în cadrul instituțional actual al Republicii Moldova.

În consecință, proiectul asigură transpunerea parțială a Regulamentului UE nr. 1747/2024, în limitele determinate de relevanța și aplicabilitatea prevederilor acestuia pentru Republica Moldova. Gradul de compatibilitate, corespondența dintre fiecare dispoziție relevantă a actului Uniunii Europene și soluția normativă națională, precum și motivele netranspunerii anumitor prevederi sunt prezentate în tabelul de concordanță întocmit pentru proiect.

În cadrul aceleiași intervenții legislative sunt operate și ajustări rezultate din discuțiile preliminare cu Comisia Europeană privind verificarea transpunerii Pachetului privind integrarea pieței energiei electrice – EIP. Aceste ajustări nu reprezintă măsuri de transpunere a Regulamentului UE nr. 1747/2024, ci urmăresc completarea sau precizarea transpunerii acquis-ului Uniunii Europene deja adaptat și adoptat în cadrul Comunității Energetice și transpus prin Legea nr. 164/2025.

O parte dintre modificările proiectului nu constituie, prin ele însele, măsuri suplimentare de transpunere, ci sunt necesare pentru asigurarea aplicării efective a normelor UE deja transpuse, prin instituirea unor mecanisme și proceduri de implementare, sau pentru clarificarea, corelarea și eliminarea unor eventuale interpretări echivoce ale legislației naționale. Aceste modificări au caracter complementar față de măsurile de armonizare și urmăresc asigurarea caracterului funcțional, coerent și previzibil al cadrului juridic instituit prin Legea nr. 164/2025.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul instituie la nivelul legislației primare cadrul juridic necesar aplicării prevederilor transpuse, prin definirea noilor instrumente și mecanisme, stabilirea principiilor care guvernează utilizarea acestora și delimitarea competențelor Guvernului, Ministerului

Energiei, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, operatorilor de sistem, OPEED și participanților la piață.

Prevederile proiectului legii de modificare creează temeiurile juridice în baza cărora vor putea fi elaborate sau actualizate actele normative subordonate legii și vor putea fi adoptate măsurile administrative, tehnice și operaționale necesare aplicării noilor mecanisme. Actele normative și măsurile concrete necesare implementării sunt prezentate la pct. 9.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat anunțul referitor la inițierea elaborării proiectului pe platforma particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-1642025-cu-privire-la-energia-electrica/18183), precum și pe pagina web oficială a Ministerului Energiei (https://www.energie.gov.md/ro/content/consultari-publice).

Proiectul urmează să fie transmis spre avizare autorităților și instituțiilor publice ale căror competențe sunt relevante pentru soluțiile normative propuse, și anume: Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Finanțelor, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Oficiului din Chișinău al Secretariatului Comunității Energetice.

În vederea examinării implicațiilor practice ale proiectului asupra organizării și funcționării pieței energiei electrice, acesta va fi transmis spre consultare operatorilor de sistem, operatorului pieței, producătorilor, furnizorilor și organizațiilor reprezentative din sectorul electroenergetic, respectiv: ÎS „Moldelectrica”, SA „Energocom”, SRL „Operatorul Pieței de Energie M”, SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, ÎCS „Premier Energy Distribution” SA, ÎCS „Premier Energy” SRL, SA „CET-Nord”, SA „Termoelectrica”, Asociației Patronale a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile „ECOENERGETICA”, Asociației Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică, precum și Asociației Patronale Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova).

De asemenea, va fi consultat Grupul de lucru pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător.

Obiecțiile, propunerile și recomandările prezentate în cadrul procesului de avizare și consultare publică vor fi examinate de Ministerul Energiei și reflectate, după caz, în proiectul definitivat și în sinteza aferentă acestuia.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu cerințele Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus expertizei juridice realizate de Ministerul Justiției, expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene efectuate de Centrul de Armonizare a Legislației și expertizei anticorupție realizate de Centrul Național Anticorupție.

Obiecțiile, constatările și recomandările formulate în cadrul acestor expertize vor fi examinate de autorul proiectului și, după caz, valorificate la definitivarea acestuia, iar modul de soluționare va fi reflectat în documentele aferente proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul are ca obiect modificarea și completarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică. În conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, de la data intrării în vigoare a legii de modificare, noile prevederi se vor încorpora în Legea nr. 164/2025 și se vor identifica cu actul normativ de bază.

Soluțiile propuse se integrează în structura și concepția Legii nr. 164/2025 și nu instituie un regim juridic paralel pentru organizarea și funcționarea pieței energiei electrice. Proiectul completează cadrul existent cu instrumentele și mecanismele introduse prin reforma europeană a pieței energiei electrice din anul 2024, remediază anumite neconcordanțe identificate în procesul de verificare a transpunerii EIP, introduce mecanismele necesare

pentru aplicarea efectivă a unor prevederi ale acquis-ului deja transpuse prin Legea nr. 164/2025 și operează clarificările și corelările necesare pentru aplicarea unitară și lipsită de echivoc a legii.

Prevederile proiectului se vor aplica în corelare cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, precum și cu legislația privind instrumentele financiare, ajutorul de stat și finanțele publice.

Actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor continua să se aplice în măsura în care nu contravin prevederilor legii modificate și vor fi revizuite sau completate, după caz, pentru asigurarea aplicării noilor norme. Măsurile concrete de ajustare a cadrului normativ subordonat legii sunt prezentate la pct. 9.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului va necesita adoptarea unor măsuri normative, administrative, tehnice și operaționale de către Guvern, Ministerul Energiei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, operatorii de sistem și OPEED, potrivit competențelor stabilite de lege.

În domeniul flexibilității, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va elabora și va aproba, o dată la doi ani, raportul privind necesitățile estimate de flexibilitate la nivel național. Raportul va fi întocmit pe baza metodologiei aplicabile, după includerea acesteia în cadrul normativ național. Operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție vor prezenta Agenției datele și analizele necesare pentru elaborarea raportului, precum și, la solicitarea acesteia, informații suplimentare justificate de necesitățile evaluării. În măsura în care este necesar pentru aplicarea acestor prevederi, operatorii de sistem vor coordona colectarea informațiilor relevante cu operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale și cu operatorii infrastructurii de hidrogen.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va revizui actele normative de reglementare necesare aplicării modificărilor privind măsurarea energiei electrice, inclusiv Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, pentru a reglementa utilizarea și validarea datelor provenite de la dispozitivele de măsurare dedicate, cerințele privind contoarele inteligente și repartizarea responsabilităților prevăzute de lege.

Vor fi ajustate, după caz, metodologiile tarifare și procedurile interne ale Agenției pentru aplicarea prevederilor referitoare la tarifele și metodologiile provizorii și la măsurile compensatorii.

Agenția, operatorii de sistem și furnizorii vor adapta actele normative de reglementare, procedurile și sistemele informaționale aferente schimbării furnizorului și agregatorului, astfel încât acestea să asigure realizarea schimbării în condițiile și termenele stabilite de lege și să reflecte principiile privind continuitatea procesului de schimbare și schimbul de date între entitățile implicate.

Furnizorii vor adapta facturile și sistemele de informare a consumatorilor la cerințele prevăzute în anexa nr. 3 la lege.

Secretar general al ministerului */semnat electronic/* **Andrei GRIȚCO**